

De Brug

De Bijenkorf

De Globetrotter

De Plantage

Ridderspoor

Klavertje Vier

Openbaar Onderwijs Houten

De Haag 2-I | 3993 AW Houten

tel 030 6343685 | email: info@oo-h.nl | www.oo-h.nl

VEILIGHEID BINNEN OOH

INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID

STICHTING OPENBAAR ONDERWIJS HOUTEN

BESLUITVORMINGSORGAAN	DATUM
Directeurenoverleg	
GMR ouders advies /instemming	
GMR personeel advies /instemming	
College van bestuur instemming	

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Sociale veiligheid	4
2.1	<i>Algemeen</i>	4
2.2	<i>Afspraken</i>	4
2.2.1	Documenten	4
2.2.2	Contact/vertrouwenspersoon	5
2.2.3	ICT	5
2.2.4	KMPO	5
3	Fysieke veiligheid	7
3.1	<i>Algemeen</i>	7
3.2	<i>Afspraken</i>	7
3.2.1	Gebouw en omgeving	7
3.2.2	Bedrijfshulpverlening (BHV)	8
3.2.3	Ontruimingsplan	8
3.2.4	Incidentenregistratie	8
4	Relevante veiligheidsaspecten	9
4.1	<i>Algemeen</i>	9
4.2	<i>Risico inventarisatie en evaluatie</i>	9
4.3	<i>Omgang gescheiden ouders</i>	9
4.4	<i>Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld</i>	9
4.5	<i>Vervoer</i>	9
4.6	<i>Schooltoezicht</i>	10
4.6.1	Algemeen toezicht	10
4.6.2	Specifiek toezicht	10
4.7	<i>Scholing</i>	10
4.8	<i>Draaiboeken</i>	10
4.9	<i>Arbobeleid</i>	11
5	Bronnen	12

1 Inleiding

Het motto van het Openbaar Onderwijs Houten luidt

‘Met hart voor kinderen in het hart van de wijk’. Hetgeen betekent:

Met hart voor kinderen

Binnen duidelijke structuur met afspraken en regels geven gepassioneerde onderwijzers kinderen de ruimte om zichzelf te ontwikkelen.

In het hart van de wijk

Onze scholen staan middenin de wijk. De scholen fungeren als ontmoetingsplek en we zoeken, waar mogelijk, samenwerking met organisaties in de wijk.

Grote betrokkenheid van personeel en leerlingen en hun ouders is een belangrijke voorwaarde voor succesvol veiligheidsbeleid binnen het Openbaar Onderwijs Houten. Op die manier creëert het OOH draagvlak voor een preventieve aanpak. Met andere woorden: vanuit het hart van kinderen, ouders en personeel!

Ruimte voor jezelf

Kinderen krijgen de ruimte en de kansen die hen stimuleren om zichzelf in een veilige omgeving verder te ontwikkelen. Met hart voor kinderen dagen we kinderen uit om vertrouwen te krijgen in zichzelf. Door een positieve benadering en nadruk op de zelfstandigheid van de kinderen.

Ruimte voor een ander

Ook andere kinderen mogen er zijn. Kinderen leren om andere kinderen de ruimte te geven. Door taakgericht samen te werken leren kinderen elkaars verschillen te waarderen en te respecteren. Want verschillen mogen er zijn.

Om de ruimte voor jezelf en voor de ander te creëren is een veilige omgeving een voorwaarde. In dit document staat beschreven hoe het Openbaar Onderwijs Houten die veilige omgeving op haar scholen waarborgt voor de teams die er werken en voor de kinderen en hun ouders. Aan bod komen de sociale veiligheid, de fysieke veiligheid en relevante veiligheidsaspecten.

2 Sociale veiligheid

2.1 Algemeen

Onder de term sociale veiligheid wordt verstaan zich beschermd voelen tegen gevaar, dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen. Ons sociaal veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie en pesten binnen of in de directe omgeving van de scholen en het bestuurskantoor te voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

De normen en waarden van het openbaar onderwijs zijn de bouwstenen voor ons veilige klimaat. Die bouwstenen zijn gebaseerd op:

- de rechten van de mens
- de rechten van het kind
- de grondwet

Die normen en waarden komen voort uit de afspraken die leraren en ouders met elkaar hebben gemaakt, zij komen dan ook vanuit de basis, van onderop. De kracht ligt in het feit dat de normen en waarden voor iedereen gelden, ongeacht geloof of overtuiging.

Met alle afspraken en maatregelen is niet te voorkomen dat er incidenten plaatsvinden. Incidenten ontstaan door grensoverschrijdend gedrag, die een gevoel van onveiligheid veroorzaken. Indien agressie en geweld voorkomt, wordt ongevraagd of ongewenst de grens tussen ja en nee overschreden. Iemand zegt 'stop' of 'nee' of laat merken dat iemand te ver gaat. Maar degene stopt niet of doet geen stap terug. Agressie heeft een verbaal en geweld een fysiek karakter. Voorbeelden van incidenten zijn schelden, beledigen, spugen, slaan, vechten, bedreigen, met voorwerpen gooien, met wapen dreigen/aanvallen, brandstichting, vandalisme, diefstal, aanranding, bedelen, en treiteren.

Soms geven ook andere daden een gevoel van onveiligheid, zoals ongepast gedrag. Bij een persoon die zich ongepast gedraagt is de kans groter dat deze in bepaalde situaties ook agressief wordt (bijvoorbeeld als men er wat van zegt). Voorbeelden zijn: het aanbrengen van graffiti, geluidsoverlast door mobiel of iPod, afval neergooien, meerdere plaatsen innemen en weigeren de extra plaats(en) vrij te maken voor anderen, urineren of poepen op een andere plaats dan een toilet of urinoir en roken op plaatsen waar dat niet is toegestaan. Op zichzelf onschuldige zaken geven soms al dit gevoel, zoals rondhangen en voeten op de bank zonder deze te bevuilden.

De veiligheid binnen het Openbaar Onderwijs Houten kan niet worden afgelezen aan de hand van het aantal incidenten en het bestaan van beleid. De manier waarop zij omgaat met die incidenten is bepalend om een veilig klimaat te creëren.

2.2 Afspraken

Hieronder staan de afspraken beschreven die het Openbaar Onderwijs Houten heeft opgesteld om haar veiligheid binnen en om de scholen en het bestuurskantoor te waarborgen. Tevens wordt er verwezen naar stichtingsbrede beleidsdocumenten, waarin een groot deel van die afspraken zijn vastgelegd.

2.2.1 DOCUMENTEN

Geweld wordt niet toegestaan. Er worden duidelijke grenzen gesteld aan leerlingen en ouders. Het Openbaar Onderwijs Houten maakt hierbij gebruik van het beleidsdocument 'Protocol mbt. Maatregelen ongewenst gedrag leerlingen'.

De scholen beschikken over een veiligheidsplan, bestaande uit het beleidsdocument 'Veiligheid binnen OOH', waaraan een bijlage met schoolspecifieke afspraken op het gebied van veiligheid is toegevoegd (bijvoorbeeld het Pestprotocol).

De scholen hebben een eigen huishoudelijk reglement. Dit reglement wordt ter instemming in de MR besproken alvorens het gehanteerd wordt. In dit reglement staan gedragsregels voor personeel, studenten en andere schoolondersteunende instanties zoals TSO / BSO krachten en is gebaseerd op het protocol 'Gedragsregels en gedragscodes', bijlage 1 van het beleidsdocument 'Omgaan met agressie, geweld en seksuele intimidatie'.

De scholen hebben een regeling voor opvang van slachtoffers van agressie en (seksueel) geweld, zoals vastgelegd in het beleidsdocument 'Omgaan met agressie, geweld en seksuele intimidatie'.

De scholen hebben hun beleid tegen het pesten beschreven in een pestprotocol met aandacht voor de gepeste leerling, de pestkop en de zwijger (meeloper). In de schoolgids staat een verwijzing naar het pestprotocol. Het pestprotocol is gebaseerd op het protocol 'Gedragsregels en gedragscodes', bijlage 1 van het beleidsdocument 'Omgaan met agressie, geweld en seksuele intimidatie'. Het beleid op het gebied van het digitale pesten is terug te vinden in het document 'Protocol Internet en E-mailgebruik'.

In het beleidsdocument 'Klachtenregeling' staat omschreven hoe te handelen wanneer een klacht is ingediend.

2.2.2 CONTACT/VERTROUWENSPERSOON

De scholen hebben één of twee contactpersonen, indien mogelijk een man en een vrouw, die aanspreekpunt zijn voor meldingen/klachten. De scholen maken hierbij een onderscheid tussen algemene meldingen/klachten en meldingen/klachten gericht op seksuele intimidatie. Bij een vermoeden van seksuele intimidatie of ongewenste omgangsvormen in de schoolsituatie is verplichte melding nodig bij de bestuurder-directeur van de stichting. Deze overlegt met de vertrouwensinspecteur. Alleen al een vermoeden zorgt voor deze meldingsplicht.

De contactpersonen kunnen melders/klagers hierbij bijstaan. De contactpersonen zijn geschoold en komen één tot twee keer per jaar op stichtingsniveau bij elkaar voor nascholing en informatievoorziening.

Het bovenschools personeel kan in geval van klachten een beroep doen op de bestuurder/directeur of diens vervanger.

De scholen hebben een externe vertrouwenspersoon tot hun beschikking. Tevens ondersteunt deze persoon de scholen met hun meldingen/klachten op het gebied van seksuele intimidatie, pesten enz. conform de bepalingen in de klachtenregeling. De klachtenregeling is vastgelegd in het beleidsdocument 'Klachtenregeling'.

2.2.3 ICT

Het Openbaar Onderwijs Houten heeft een bovenschoolse ICT coördinator, die beleid heeft opgesteld voor alle gebruikers. Hij heeft dit beleid ontwikkeld met ICTplus regio Midden Nederland, waarbij Kennisnet, diverse besturen en juridisch adviesbureau ICT-recht hebben samengewerkt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een reglement voor leerlingen (en hun ouders) en voor personeel. Zie het beleidsdocument 'Protocol Internet en E-mailgebruik'.

2.2.4 KMPO

De scholen doen periodiek onderzoek naar de beleving van sociale veiligheid door personeelsleden, leerlingen en hun ouders. Naar aanleiding van de tweejaarlijkse KMPO (KwaliteitsMeter Primair Onderwijs) formuleren de scholen beleid gericht op preventie van incidenten en beleid gericht op het optreden na incidenten.

Communicatie met ouders is essentieel om inzicht te verkrijgen hoe kinderen en ouders de veiligheid van de school ervaren. Via de KMPO krijgen de scholen inzicht hoe de ouders de veiligheid van de school waarderen. De MR is nauw betrokken bij de aanpak en afspraken die de school hanteert om een veilig klimaat in en om de school te realiseren.

De scholen maken gebruik van een methode sociaal emotionele ontwikkeling en nemen eens in de twee jaar de KMPO af onder de leerlingen van groep 6 t/m 8. Via de KMPO krijgen de scholen inzicht hoe de leerlingen de veiligheid van hun school ervaren.

De KMPO is tevens het instrument om stichtingbreed inzicht te verkrijgen over de diverse veiligheidsaspecten.

3 Fysieke veiligheid

3.1 Algemeen

Met de term fysieke veiligheid binnen de stichting OOH wordt bedoeld de lichamelijke veiligheid van personen rond en in het schoolgebouw en het bestuurskantoor. De omgeving wordt zo veilig mogelijk gemaakt, waardoor het ontstaan van ongevallen tot een minimum wordt beperkt. Hiertoe volgt het OOH de wettelijke kaders, bijv. bij bouwbesluiten, speeltoestellen, brandbeveiliging enz.

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen is het niet te voorkomen dat er ongevallen plaatsvinden. Bij het ontstaan van een ongeval is in de meeste gevallen ook het menselijk handelen in het geding. Fysieke veiligheid en sociale veiligheid zijn geen strikt gescheiden domeinen. Bijvoorbeeld: het gevolg van treiteren (sociale onveiligheid) kan tot een klap (fysieke onveiligheid) leiden. Er bestaat een overlap tussen beide gebieden.

In deze paragraaf beschrijft het OOH welke maatregelen het heeft getroffen om de omgeving van personeel, kinderen en ouders zo in te richten dat de fysieke veiligheid zo goed mogelijk gewaarborgd wordt.

3.2 Afspraken

Ten aanzien van de fysieke veiligheid voeren de scholen onderstaande zaken uit. Voor de scholen waarvan het gebouw wordt gehuurd en voor het bestuurskantoor worden een aantal van onderstaande zaken door de verhuurder georganiseerd.

3.2.1 GEBOUW EN OMGEVING

De schoolgebouwen worden tweejaarlijks gecontroleerd door een externe firma. Aan de hand van het door hen uitgebrachte rapport wordt een meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Verder controleren de scholen jaarlijks hun gebouw op mankementen en onderhoud. Noodzakelijke reparaties gebeuren tussentijds.

Jaarlijks vindt controle en/of onderhoud plaats op diverse aspecten van het schoolgebouw door externe organisaties. Opmerkingen uit het door hen opgestelde rapport wordt inzake de veiligheid altijd overgenomen. Overige aanbevelingen nemen de scholen in overweging.

Het gebouw wordt gecontroleerd op:

- o brandveiligheid. Dit gebeurt in samenwerking met de brandweer. De gebruikersvergunning wordt jaarlijks verlengd.
- o noodvoorzieningen, brandblusapparatuur enz.
- o de speelzaal en de speelzaalmaterialen
- o de verwarmingsinstallatie
- o de inbraakbeveiliging. De installatie wordt jaarlijks gecontroleerd. Daarnaast is er een contract afgesloten met een beveiligingsbedrijf om bij alarm de school te controleren.
- o de speeltoestellen op het schoolplein. De zandbak wordt jaarlijks voorzien van nieuw zand.

De scholen zijn rookvrij en hebben afspraken over een plek om te roken.

Op initiatief van de GGD spreken de scholen regelmatig controles af op het gebied van hygiëne (o.a. i.v.m. astma).

De scholen dragen na vakanties zorg voor het doorstromen van het water i.v.m. legionella.

De schoolpleinen kennen een duidelijke afbakening.

3.2.2 BEDRIJFSHULPVERLENING (BHV)

De scholen hebben een aantal Bedrijfshulpverleners (BHV-ers). Het aantal BHV-ers is afhankelijk van het schoolgebouw: in elke vleugel moet te allen tijde minimaal één BHV-er aanwezig zijn.

De BHV-ers worden elk jaar geschoold. De opleiding bestaat uit twee onderdelen, te weten eerste hulp bij ongelukken/reanimatie en brandbeveiliging/ontuiming.

Het bestuurskantoor is gevestigd in een bedrijvenverzamelgebouw en sluit zich aan bij de afspraken binnen bedrijvenpand.

3.2.3 ONTRUIMINGSPLAN

De scholen oefenen elk schooljaar twee keer haar ontruiming, eenmaal gemeld, andermaal onaangekondigd. Deze ontruiming wordt geëvalueerd met alle teamleden.

De scholen hebben een nood/ontruimingsplan waarin beschreven is welke handelingen worden verwacht bij calamiteiten. Dit plan wordt jaarlijks herzien na de ontruimingsoefening.

3.2.4 INCIDENTENREGISTRATIE

Diverse maatregelen bieden bescherming tegen gevaar, waardoor een gevoel van veiligheid ontstaat. Deze gevoelens staan vaak los van de objectieve veiligheid. De registratie van incidenten naar tijdstip en locatie geeft een beeld van de objectieve veiligheid.

De scholen brengen de objectieve veiligheid in kaart via de incidentenregistratie welke jaarlijks wordt geëvalueerd met alle teamleden. De evaluatie en de registratie worden jaarlijks teruggekoppeld naar de bestuurder-directeur.

4 Relevante veiligheidsaspecten

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden aspecten beschreven, die informatie geven hoe de veiligheid binnen het OOH is vorm gegeven, maar die niet direct onder sociale en/of fysieke veiligheid zijn onder te brengen. Deze aspecten hebben wel een verbinding met de vorige hoofdstukken. Het is niet mogelijk om een concrete scheidslijn tussen de onderdelen van veiligheid te leggen, omdat het waarborgen van veiligheid zoveel verschillende raakvlakken heeft.

4.2 Risico inventarisatie en evaluatie

De scholen vullen eens in de vier jaar een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) in. De RI&E is een totaaloverzicht van alle bestaande risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn tijdens de arbeid. De directie/ arbocoördinator/preventiemedewerker stelt een plan van aanpak op. Het plan van aanpak wordt voorgelegd aan de MR. Dit plan van aanpak wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast (ARBO beleidsplan). Zie verder het 'Arbobeleidsplan'.

4.3 Omgang gescheiden ouders

Tenzij anders vastgesteld door de rechtbank en aantoonbaar, hebben scholen informatieplicht naar beide ouders. Elke school beschrijft in haar schoolgids hoe zij aan deze informatieplicht voldoet.

4.4 Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld

Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld voor professionals. Het is een stappenplan dat zij kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben. Onderzoek wijst uit dat leraren drie keer zo vaak ingrijpen als collega's die zo'n code niet voorhanden hebben. Een meldcode beschrijft in stappen wat bijvoorbeeld een onderwijsassistente, leerkracht of IB-er moet doen.

Vanuit de Rijksoverheid verplicht zijn de scholen (waarschijnlijk vanaf januari 2013) verplicht om te werken met de wet meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. Hiervoor gebruikt het personeel van het OOH het 'Handelingsprotocol Kindermishandeling en Huiselijk geweld voor het Basisonderwijs' opgesteld door de gemeente Utrecht (centrumgemeente in de regio). Zie hiervoor <http://utrecht.handelingsprotocol.nl>. Voorafgaand aan de maand waarin de wet in werking treedt, onderneemt het OOH stappen om haar personeel in te lichten.

4.5 Vervoer

Indien gebruik gemaakt wordt van vervoer naar andere locaties dan het schoolgebouw wordt de veiligheid van de deelnemers in acht genomen. Op de fiets zijn alle deelnemers duidelijk herkenbaar. Vervoer per auto dient te geschieden volgens de voorschriften vervoer van de ANWB. Indien gebruik gemaakt wordt van vervoer per touringcar dienen alle leerlingen, de begeleiding en het personeel gebruik te maken van gordels. Zie verder het beleidsdocument 'Veiligheid en verantwoordelijkheid in en om school'.

4.6 Schooltoezicht

Als bevoegd gezag van de basisscholen heeft de stichting werkafspraken, procedures en draaiboeken vastgelegd in het document 'Veiligheid en verantwoordelijkheid in en om school'.

Aanvullend hebben de scholen vastgelegd welke afspraken er liggen op het gebied van algemeen toezicht.

Indien het specifiek toezicht afwijkt, zoals omschreven in 'Veiligheid en verantwoordelijkheid in en om school', dan dient de school deze alsnog vast te leggen. Het OOH onderscheidt:

4.6.1 ALGEMEEN TOEZICHT

Beschrijven wanneer de school toezicht houdt.

Beschrijven waar de school toezicht houdt, welke gebieden welke ruimtes.

Beschrijven welke personen er toezicht houden en wanneer (rooster).

Beschrijven van de afspraken die er in de school liggen m.b.t. toezicht.

4.6.2 SPECIFIEK TOEZICHT

Beschrijven van toezicht tijdens TSO/ BSO (reglement van overblijven);

Beschrijven van toezicht tijdens schoolreisje/ korte uitstapjes;

Beschrijven van toezicht tijdens kamp;

Beschrijven van toezicht tijdens schoolzwemmen, indien van toepassing;

Beschrijven van vervoersafspraken;

Beschrijven van toezicht tijdens activiteiten georganiseerd door derden (bijv. gemeentesportdagen, avondvierdaagse, enz.).

In de notitie 'Beleidskaders Tussenschoolse Opvang' worden de kaders aangegeven waarbinnen de scholen vorm geven aan de tussenschoolse opvang. De kaders zijn zodanig samengesteld dat er ruimte is voor een invulling die past bij de wensen en omstandigheden van de verschillende scholen.

4.7 Scholing

De stichting organiseert structurele scholing/bijeenkomsten voor de contactpersonen en de BHV-ers. Voor de contactpersonen vindt 1 tot 2 keer per schooljaar een bijeenkomst plaats waarbij de externe vertrouwenspersoon ook aanwezig is.

De BHV-ers volgen jaarlijks een herhalingscursus. Indien noodzakelijk worden nieuwe BHV-ers opgeleid, zij volgen de basisscholing.

Elke school heeft een preventiemedewerker aangesteld. Hij/zij heeft een basisscholing gevolgd en indien noodzakelijk een vervolg scholing. Aan te raden is een scholing intermediair agressie en geweld.

4.8 Draaiboeken

Op iedere school dient een draaiboek aanwezig te zijn waarin vermeld staat hoe te handelen in geval van een noodsituatie. Hierin staat in ieder geval beschreven

noodplan, waarin;

organisatie van hulp;

de te ondernemen acties;

ontruiming;

ongevallenregister.

Daarnaast dient voor elke grote activiteit zoals schoolreis of kamp een draaiboek aanwezig te zijn, waarin vermeld staat hoe de activiteit en op welke manier de veiligheid van de leerling en de leerkracht is georganiseerd. De draaiboeken zijn gebaseerd op het beleidsdocument 'Veiligheid en verantwoordelijkheid in en om school'.

In geval van overlijden van een leerling of een leerkracht heeft de stichting een 'Rouwprotocol' opgesteld.

4.9 Arbobeleid

De Stichting OOH streeft naar optimale arbeidsomstandigheden voor haar personeel en leerlingen. Het Arbobeleid is gericht op waarborging van de veiligheid en gezondheid van medewerkers en leerlingen. Tevens is het Arbobeleid gericht op de bevordering van het welzijn van medewerkers en leerlingen. Om dit te bereiken organiseren stichting en directies de scholen op zo'n manier, dat onaanvaardbare risico's in principe zijn uitgesloten.

Hierbij zijn van belang:

- Het zoveel mogelijk tegengaan van verzuim door ziekte en arbeidsongeschiktheid;
- Het actief bestrijden van seksuele intimidatie, agressie, geweld, pesten en discriminatie;
- Het zo breed mogelijk inzetten van personeelsleden;
- Het uitgaan van speciale aandacht naar de inzet van nieuw personeel, ouderen, herintreders en arbeidsgehandicapten.

Verdere informatie is vastgelegd in de beleidsdocumenten

- Arbobeleidsplan;
- Veiligheid en verantwoordelijkheid in en om school;
- Personeelsbeleidsplan;
- Omgaan met agressie, geweld en seksuele intimidatie.

Voor afspraken op ICT gebied zie paragraaf 2.2.3 van dit document.

5 Bronnen

Bij de tot standkoming van dit document zijn onderstaande bronnen geraadpleegd. Zij bieden tevens achtergrondinformatie.

- o Checklist, wat moet in het kader van veiligheidsbeleid
AVS
Versie mei 2010
- o Toezichtkader 2011
Primair en voortgezet onderwijs
Inspectie van het onderwijs
Ministerie van onderwijs, wetenschap en cultuur
- o Katern 'Veiligheid en Arbobeleid'
Herziene online versie
VOS/ABB
September 2011
- o Veiligheid op school
Casusonderzoek op 35 scholen
Inspectie van het onderwijs
Ministerie van onderwijs, wetenschap en cultuur
December 2010
- o Veilig onderwijs
Het school veiligheidsplan
Een uitgave van de Algemene Onderwijsbond
Mei 2004
- o De Arbocatalogus op internet: www.arbocataloguspo.nl
- o Voorbeeld van een veiligheidsplan voor het primair onderwijs
Vervangings- en Participatiefonds
April 2010
- o Kader gedragscode ongewenst gedrag
Gerda de Leeuw en Jos Kooij (AVS)
Kader Primair 1, september 2004
- o Sjabloon arbocatalogus tegen agressie en geweld
Programma Veilige Publieke Taak
Onderdeel van het ministerie van BKZ
Persbericht 5 februari 2009
- o Wet meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk Geweld
<http://utrecht.handelingsprotocol.nl>
www.meldcode.nl